

Felmérés a szaknyelvoktatás hatékonyságáról a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetemen

Veresné Valentinyi Klára

Összefoglalás

Cikkünkben azt a kutatást mutatjuk be, melyben 11 kérdésből álló kérdőíves megkereséssel kérdeztük meg a MATE hallgatóit (528 főt) a szaknyelvoktatásról, ezen belül a tananyagról, az oktatott módszerekről, a tanári hozzáállásról, segítő készségről és a hallgatói motivációról. A következő kérdésekre kerestük a választ: Mennyire volt a tanár felkészült a nyelvórán? Mennyire volt a nyelvtanár segítőképes, probléma esetén elérhető? Mennyire voltak az oktatási módszerek korszerűek? Mennyire voltak a tananyagok korszerűek? Mennyiben segítette a tananyag az Ön felkészülését a szakmai nyelvvizsgára? Mennyiben segítette a tananyag Önt abban, hogy szakmai szituációkban is tudjon kommunikálni idegen nyelven? Mennyiben tükrözte a zárthelyi dolgozat az órán átvett tananyagot? Mennyiben tükrözte a számonkérésben szereplő prezentáció az órán átvett tananyagot? Mennyiben készült fel minden órára? Mennyit hiányzott a nyelvórákról? Mi motiválná, hogy minden órán részt vegyen és készüljön az órára, azaz sikeres nyelvtanulóvá váljon?

Összességében a hallgatók elégedettek a szaknyelvi órák tartalmával és a nyelvtanárok felkészültségével, módszertanával és hozzáállásával. Az egyetemi hallgatók a szakjukhoz kapcsolódó szaknyelvet szeretnék tanulni, kiemelik a szóbeli társalgás és a nyelvtan fontosságát. Fontos számukra a tanári magyarázat, az órai gyakorlás és ismétlés, a rendszeres és folyamatos számonkérés. Hatékonyabban tanulnak digitális eszközökkel, interaktív, játékos feladatokkal. A nyelvtanár kedvessége és segítőképesége kiemelten fontos és motiváló a számukra, különösen, ha SNI-s hallgatóról van szó. Motiválná őket, ha több nyelvóra lenne, ha a nyelvórák kreditesek lennének és megfelelő időpontban lennének az órarendben, nem lennének óráütközések. Megállapítható, hogy a szaknyelvtanulás és -oktatás helyzete több mint két évtizede változatlan, ugyanazokkal a problémákkal nézünk szembe (Veresné Valentinyi 2011: 99–103).

Kulcsszavak: hallgatói elégedettség, tanári hozzáállás, korszerű szakmai tananyag és módszertan, motiváció, szaknyelvoktatás

A survey on the effectiveness of teaching languages for specific purposes at MATE

Veresné Valentinyi Klára

Abstract

In this article, a survey is presented in which we asked 11 questions about language teaching from students at the University of Agriculture and Life Sciences, MATE (528 students). The following questions were asked: How helpful was the language teacher? How up-to-date were the teaching materials? To what extent did the course material

help you prepare for the professional language exam? To what extent did the course material help you to communicate in a foreign language in professional situations? To what extent did the final examination reflect the material covered in class? To what extent did the presentation in the examination reflect the material covered in class? To what extent were you prepared for each lesson? How many language classes did you miss? What would motivate you to attend and prepare for each lesson, i.e. to become a successful language learner?

Overall, the students are satisfied with the content of the language lessons and the methodology and attitude of language teachers. University students want to learn specialised foreign languages related to their field of study. They emphasize the importance of oral conversation and grammar. They value teacher explanation, classroom practice and review, and regular and continuous assessments. They learn more effectively with digital tools and interactive, playful exercises. The kindness and helpfulness of the language teacher is particularly important and motivating for them, especially when it comes to students with special educational needs (SEN). They would be more motivated if they had more language classes, if the language classes had a credit value, and if their ESP classes did not overlap with other classes. It can be concluded that the situation and problems of language learning and teaching have remained unchanged for more than two decades (Veresné Valentinyi 2011: 99–103).

Keywords: *student satisfaction, teacher attitude, modern curriculum and methodology, motivation, languages for specific purposes*

Bevezetés

A 2021 februárjában megalakuló Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem (MATE) minden tekintetben, így a nyelvoktatás területén is megújult. Minden szak mintatantervébe beépült az idegennyelv oktatása, az első évfolyamon két féléven keresztül általános szaknyelvoktatás folyik heti 2 órában, a második évfolyamon pedig már kimondottan szakspecifikus szaknyelvet (agrár, gazdasági, műszaki) tanulnak az egyetemisták szintén két féléven keresztül szintén heti 2 órában. A 2022/2023-as tanévtől a mesterszakokon és a felsőfokú szakképzési szakokon (FOSZK) is lehetőség lesz a szaknyelv tanulására. A szaknyelvtanulást a gyakorlati jegyet alkotó komplex szaknyelvi beszámoló zárja, amely beépül a követelményekbe. Az Idegen Nyelvi Tanszék (INYT) minden tekintetben elkötelezett a minőségi és magas színvonalú szaknyelvoktatás mellett, amelynek feltétele a minőségbiztosítás. A minőségbiztosítás egyik eszköze a hallgatók és oktató tanárok kérdőíves és egyéb más módszerrel történő (Kóris–Pál, 2022; Pál–Kóris, 2021a; Pál–Kóris, 2021b; Asztalos et al., 2021) megkeresése és megkérdezése a nyelvoktatásról, a módszertanról (Sándor–Szirtesné, 2016) mivel a szaknyelvoktatás folyamatos megújulása szükséges és elkerülhetetlen (Kurtán, 2001; Einhorn, 2022; Bárdos, 2000). A minőségbiztosítás egyik eszköze a hallgatók kérdőíves megkeresése és a véleményük megkérdezése az egyetemi szaknyelvoktatásról. Az alábbiakban a hallgatók kérdőíves megkeresésének kutatási eredményeit közöljük.

Anyag és módszer

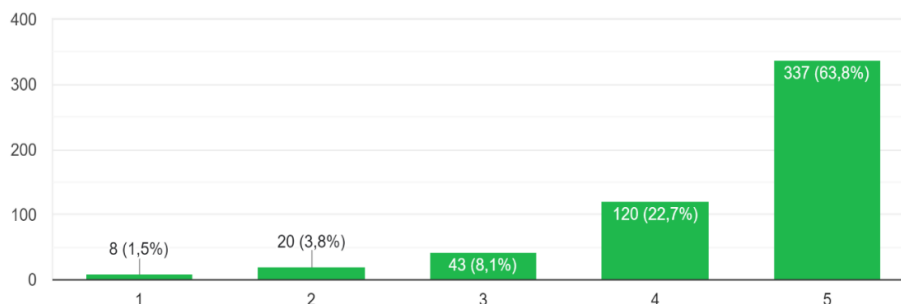
A kutatás során a megkérdezett populáció a MATE-n angol, német és francia szaknyelvet tanuló magyar hallgatók voltak, összesen 528 fő. A hallgatókat kérdőíves megkereséssel kérdeztük arról, hogy mi a véleményük a szaknyelvoktatásról. A hallgatók véleményüket 1-től 5-ig terjedő skálán pontokkal fejezhették ki, ahol az 1 volt a legrosszabb, az 5 pedig a legjobb.

Eredmények

Az 1. kérdésre (*Mennyire volt a tanár felkészült a nyelvórán?*) nagyon jó értékelést kaptunk: a hallgatók 86,5%-a 4 vagy 5 pontot adott, ebből 63,8% adott öt pontot a szaknyelvi órán a nyelvtanár felkészültségére (1. ábra).

Mennyire volt a nyelvtanár felkészült a nyelvórán?

528 válasz

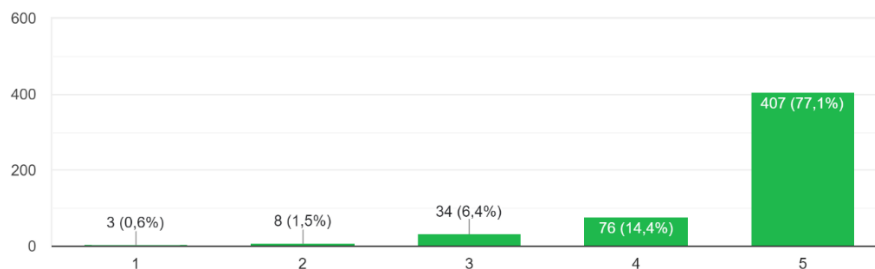
1. ábra. Mennyire volt a nyelvtanár felkészült a nyelvórán?

Forrás: Saját szerkesztés, 2023

A 2. kérdésre (*Mennyire volt a nyelvtanár segítőkész, probléma esetén elérhető?*) szintén nagyon jó értékelést kaptunk: a hallgatók 93,5%-a 4 vagy 5 pontot adott, ebből 77,1% adott öt pontot (2. ábra).

Mennyire volt a nyelvtanár segítőkész, probléma esetén elérhető?

528 válasz

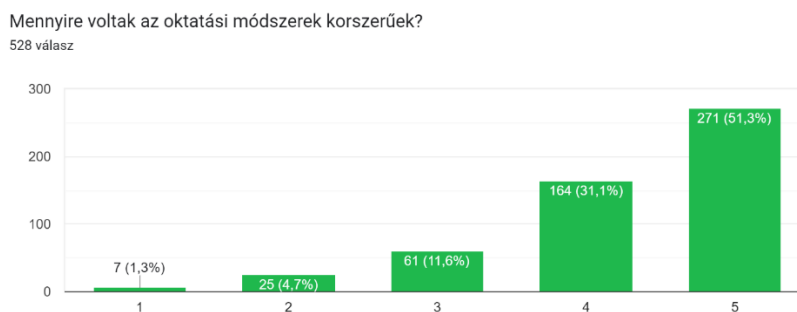

2. ábra. Mennyire volt a nyelvtanár segítőkész, probléma esetén elérhető?

Forrás: Saját szerkesztés, 2023

Sok pozitív véleményt kaptunk a nyelvtanárok hozzáállásáról. A legtöbb nyelvóra jó hangulatban telt, mert a nyelvtanár kedves, próbálja a legtöbbet kihozni a hallgatókból, lelkes, megértő, támogató, rugalmas, segítőkész és nyitott. Soha nem késik az óráról, az e-mailekre és kérdésekre belátható időn belül hiteles választ ad. Az egyéni és csoportos problémák megoldását mindig megbeszéljük, segít a felzárkóztatásban.

A 3. kérdésre (*Mennyire voltak az oktatási módszerek korszerűek?*) szintén nagyon jó értékelést kaptunk: a hallgatók 82,4%-a 4 vagy 5 pontot adott, és csupán 17,6%-a adott három vagy ennél kevesebb pontot (3. ábra).

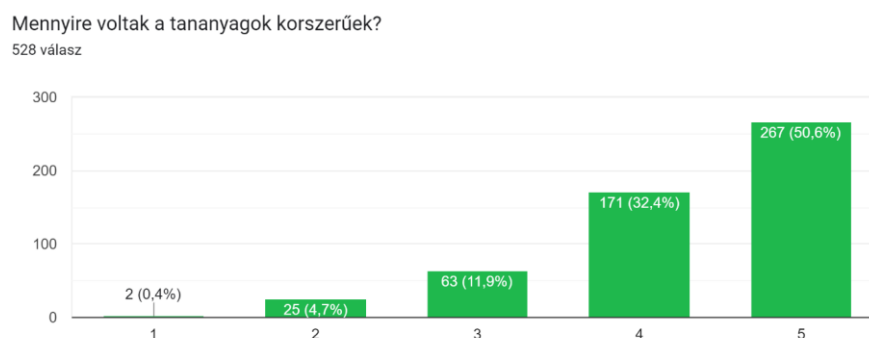

3. ábra. Mennyire voltak az oktatási módszerek korszerűek?

Forrás: Saját szerkesztés, 2023

A hallgatók pozitív véleményeit a szaknyelvoktatás módszertanáról, tartalmáról az alábbiakban összegezzük. Értékeltek az aktuális cikkek olvasását, az izgalmas kiegészítő anyagokat, videókat, az internetes új játékokat. Az órai szóbeli kommunikáció, beszélgetés és a folyamatos számonkérés fontosságát mindig kiemelik a hallgatók. Fontos számukra az is, hogy a tanár időben töltse fel az e-learning rendszerbe a tananyagot, javítsa ki időben a tesztekét. Diktáljon a tanár olyan tempót, amivel lépést lehet tartani, de azért jelentsen kihívást is. Ne támasszon irreális elvárásokat, mindig a nyelvtudás szintjéhez illeszkedő feladatot kapjanak a hallgatók. Az órán magyarul ne lehessen megszólalni.

A 4. kérdésre (*Mennyire voltak a tananyagok korszerűek?*) szintén nagyon jó értékelést kaptunk: a hallgatók 83%-a 4 vagy 5 pontot adott, csupán 17%-uk értékelte hármas pontnál rosszabbra a tananyagok korszerűségét (4. ábra).

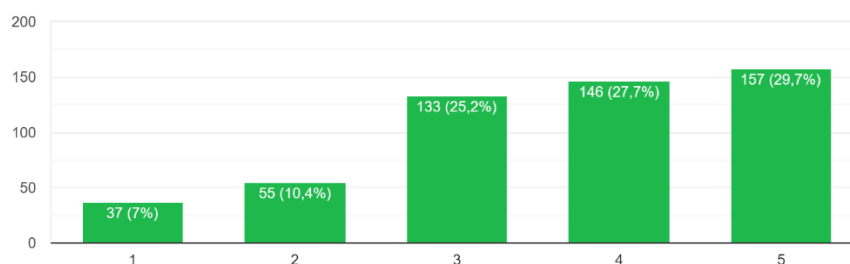
4. ábra. Mennyire voltak a tananyagok korszerűek?

Forrás: Saját szerkesztés, 2023

Többen meg is fogalmazták pozitív véleményüket a szaknyelvtanítás tartalmáról és a tananyagról. Értékeltek, hogy bár a nyelvtanár nem szakmabeli, de ismerte a szakmai hátteret, és a szakhoz illeszkedő témákat tanított, amiket később mindig számon is kért (levél, szituáció, prezentáció).

A 5. kérdésre (Mennyiben segítette a tananyag az Ön felkészülését a szakmai nyelvvizsgára?) adott válaszok már megoszlottak: a hallgatók 54,4%-a 4 vagy 5 pontot adott, 25,2% három pontot adott, tehát közepesnek ítélte a tananyag hasznosságát a Zöld Út szakmai nyelvvizsgára való felkészüléshez: Csak 17,4% adott 1 vagy 2 pontot a kérdésre (5. ábra).

Mennyiben segítette a tananyag az Ön felkészülését a szakmai nyelvvizsgára?
528 válasz

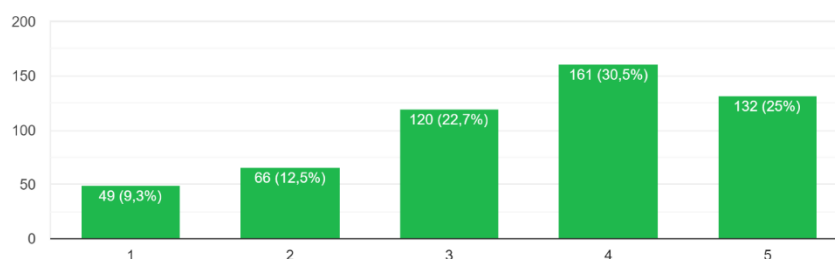

5. ábra. Mennyiben segítette a tananyag az Ön felkészülését a szakmai nyelvvizsgára?

Forrás: Saját szerkesztés, 2023

A 6. kérdéssel (Mennyiben segítette a tananyag Önt abban, hogy szakmai szituációkban is tudjon kommunikálni idegen nyelven?) arra voltunk kíváncsiak, hogy a hallgató mennyire érzi használatosnak a tanult szakmai idegennyelvet, mennyire érzi úgy, hogy a szakmájában tudja majd használni, és mennyire segítik az órán elsajátított idegennyelvi készségek és ismeretek a munkaerő piaci elhelyezkedésben. A kérdésre nagyon különböző válaszokat kaptunk: a hallgatók 55,5%-a 4 vagy 5 pontot adott, 22,7% három pontot adott, tehát közepesen találta hasznosnak a tananyagot szakmai szituációkhoz, 21,8% viszont 1 vagy 2 pontot adott (6. ábra). Az eredményeket azzal magyarázzuk, hogy a hallgatók többségének még nincsen munkatapasztalata, tehát nem tudja objektíven és kellő megalapozottsággal megítélni a tanult szaknyelv hasznosságát.

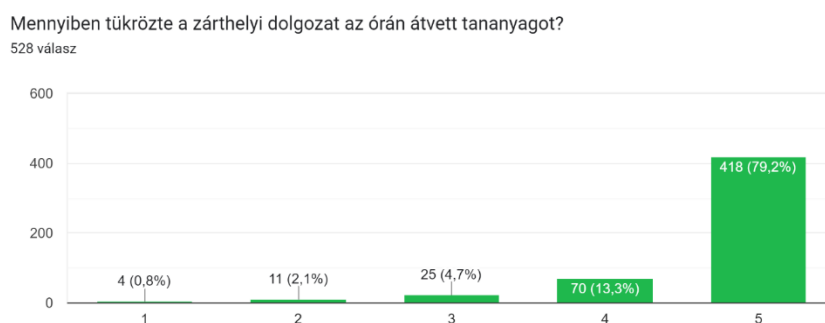
Mennyiben segítette a tananyag Önt abban, hogy szakmai szituációkban tudjon kommunikálni idegen nyelven?
528 válasz

6. ábra. Mennyiben segítette a tananyag Önt abban, hogy szakmai szituációkban is tudjon kommunikálni idegen nyelven?)

Forrás: Saját szerkesztés, 2023

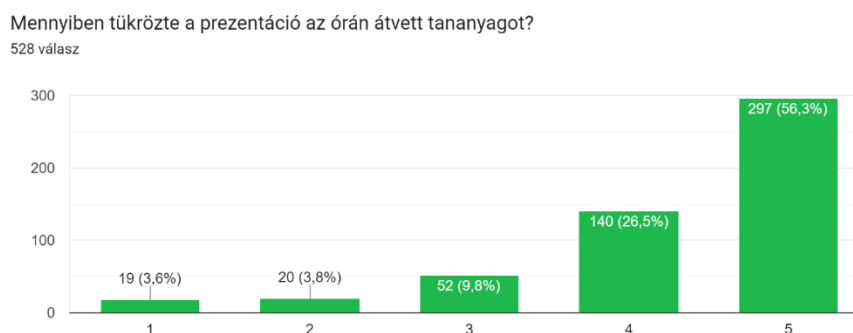
A 7. kérdésre (*Mennyiben tükrözte a zárthelyi dolgozat az órán átvett tananyagot?*) kaptuk a legjobb eredményt: a hallgatók 95,5%-a 4 vagy 5 pontot adott, és a hallgatóknak csak elenyésző százaléka (7,9%) adott három vagy ennél alacsonyabb pontot (7. ábra).

7. ábra. Mennyiben tükrözte a zárthelyi dolgozat az órán átvett tananyagot?

Forrás: Saját szerkesztés, 2023

A 8. kérdésre (*Mennyiben tükrözte a számonkérésben szereplő prezentáció az órán átvett tananyagot?*) is nagyon jó eredményt kaptunk: a hallgatók 82,8%-a 4 vagy 5 pontot adott, és a hallgatóknak csak 17,2%-a adott három vagy ennél alacsonyabb pontot (8. ábra). A 7. és 8. kérdések esetében arra voltunk kíváncsiak, mennyire készítik fel a nyelvtanárok a hallgatókat a számonkérésekre. Az eredmény meggyőzően pozitív képet mutat.

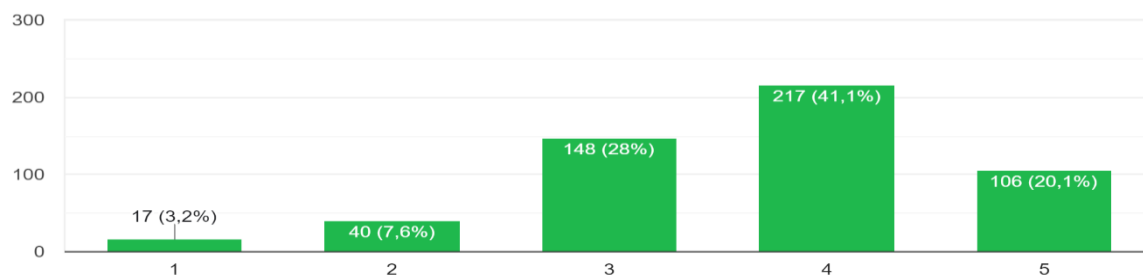
8. ábra. Mennyiben tükrözte a prezentáció az órán átvett tananyagot?

Forrás: Saját szerkesztés, 2023

Kérdőívünkben a hallgatói hozzáállásra és motivációra is kíváncsiak voltunk. Ezekre vonatkozóan két kérdést (9. kérdés, 10. kérdés) tettünk fel. A 9. kérdésre (*Mennyiben készült fel minden órára?*) önbevallás alapján adott válaszok értelmében a hallgatók 20,1%-a 5 pontot adott saját órai készülésére, míg a többség, a hallgatóknak majdnem a fele (41,1%), 4 pontra értékelte a felkészülését az órákra. ~~3 pontot~~ 28% adott magának 3 pontot, 7,8% két pontot, és míg 3,2% egy pontra értkelte a felkészülését (9. ábra). Az eredmények alapján megállapítható, hogy a hallgatói felkészülés, hozzáállás területén sokat kell javulnia a hallgatóknak.

Mennyire készült fel minden órára?

528 válasz

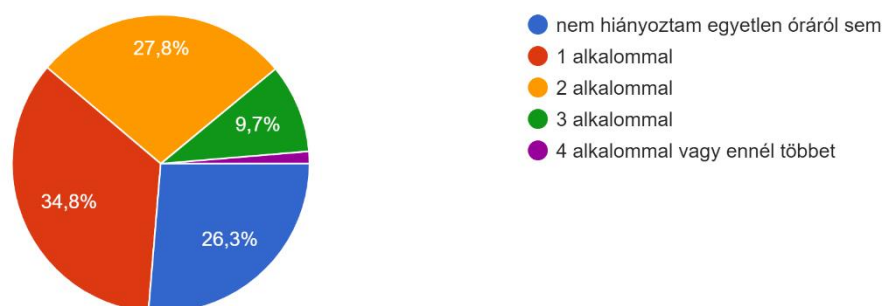
9. ábra. Mennyire készült fel minden órára?

Forrás: Saját szerkesztés, 2023

A 10. kérdésre (*Mennyit hiányzott a nyelvórákról?*) kapott válaszok alapján az óralátogatási aktivitás megfelelő: a hallgatók 26,3%-a egyetlen alkalommal sem hiányzott az órától, 34,8% csak 1 alkalommal, 27,8% 2 alkalommal, 9,7% 3 alkalommal, 1,4% pedig 4 alkalommal nem jelent meg az órán (10. ábra).

Mennyit hiányzott a nyelvórákról?

528 válasz

10. ábra. Mennyit hiányzott a nyelvórákról?

Forrás: Saját szerkesztés, 2023

Célunk a hallgatói motiváció, az órárajárás és az órai jelenlét javítása, ezért a 11. kérdésünk arra vonatkozott, hogy mi motiválná a hallgatókat abban, hogy minden órán részt vegyenek és készüljenek az órára, azaz sikeres nyelvtanulóvá váljanak. Az alábbiakban közöljük a hallgatók reprezentatív válaszait.

A hallgatókat motiválná, ha kreditet kapnának az óra teljesítéséért, ha lenne minden órán órai katalógus. Szeretnének magasabb óraszámú nyelvoktatást, több nyelvórát. Hatékonyabbnak tartják a nyelvtanulást, ha kisebb létszámú, csoportokban tanulhatnak, illetve ha a hallgatókat nyelvtudásuk szerint csoportbontással kezdő vagy haladó csoportba osztják be. Többen tanulnának második idegen nyelvet.

Motiváló hatásúak azok a tananyagok, tankönyvek, amelyek a szakhoz közelálló szakmai tananyagokat és témákat dolgoznak fel. Pozitív hatása van, ha az órán használt tananyag munkafüzettel, szószedettel és egyéb digitális oktatási segédletekkel egészül ki. Kiemelten motiváló számukra a tananyag és az ismeretlen szavak megbeszélése, a sok gyakorlás, az ismétlés, a játékos, interaktív és kreatív feladatok, az online tesztek, valamint a szóbeli kommunikáció, a beszédkézség illetve a hallott szöveg értésének a fejlesztése és a nyelvtani szabályok gyakorlása. Néhányan szeretnék, ha a szóbeli tételek kidolgozásával felkészítenénk őket a Zöld Út Nyelvvizsgára, mások szeretnék külön órát, esetleg korrepetálást vagy konzultációt akkor, ha le vannak maradva a többiektől.

Fontos számukra a folyamatos és következetes órai számonkérés, teszt, értékelés, akár pontszerző házi feladatokkal. Vágynak a tanári visszajelzésekre, a beszélgetésekre, az elismerésre.

Motiváló a számukra a jó társaság, a kellemes, laza, bátorító tanórai légkör. Szeretnék, ha a nyelvóra időpontja korai időpontokban lenne, például, hogy ne péntek délután 6-ig tartson. Nem szeretik, ha a nyelvórák tömbösítve vannak megtartva, és gátolja a folyamatos nyelvtanulást, ha a nyelvóra más tanórákkal, például kötelező terepgyakorlattal ütközik. Nem segíti a nyelvtanulást az, hogy nagyon sok az egyéb egyetemi tanulnivaló, és az sem, hogy a tanulás mellett a hallgatók többségének dolgoznia is kell.

A külföldi tanulási lehetőség, vagy angol nyelvű cégeknél teljesített gyakorlat ösztönzi a hallgatókat a nyelvtanulásban. Az SNI-s hallgatók megemlézték, hogy szívesen járnának nyelvórára, ha a nyelvórán alkalmazott módszertant az SNI-sek képességeihez igazítanák a nyelvtanárok.

Köveztetések és javaslatok

Összességében megállapítottuk, hogy a hallgatók elégedettek a szaknyelvi órák tartalmával és a nyelvtanárok felkészültségével, hozzáállásával és az oktatás módszertanával. Az egyetemi hallgatók a szakjukhoz kapcsolódó szaknyelvet szeretnék tanulni, kiemelik a szóbeli társalgás és a nyelvtan fontosságát. Fontos számukra a tanári magyarázat, az órai gyakorlás és ismétlés, valamint a rendszeres és folyamatos számonkérés. Kéri, hogy legyen szaknyelvi jegyzet, lehetőleg jól strukturált szószedettel és munkafüzettel. Hatékonyabban tanulnak digitális eszközökkel, interaktív, játékos feladatokkal. A nyelvtanár kedvessége és segítőkészsége kiemelten fontos és motiváló számukra, ez még fokozottabban így van, ha SNI-s hallgatóról van szó. A szaknyelvtanulásban motiválná őket, ha több nyelvóra lenne a tantervben, ha a nyelvórák kreditesek lennének és ha megfelelő órarendi időpontban lennének megtartva (lehetőleg ne késő este, és ne ütközzenek más tantárgyakkal). A nyelvórán szívesen készülnek a Zöld Út szakmai nyelvvizsgára. Megállapítható azonban, hogy a szaknyelvtanulás és oktatás helyzete több, mint két évtizede változatlan, ugyanazokkal a problémákkal nézünk szembe továbbra is (Veresné Valentinyi 2011: 99–103).

Hivatkozott források

- Asztalos, R., – Bánhegyi, M., – Fajt, B., –Pál, Á., – Szénich, A. (2021): Hallgatói visszajelzések a kényszerített oktatásra való átállásról és a digitális módszertani megújulásról az egyetemi szaknyelvoktatásban: egy kérdőíves felmérés tanulságai. *Iskolakultúra*, 31(6), 84–100.
- Bárdos, J. (2000): *Az idegen nyelvek tanításának elméleti alapjai és gyakorlata*. Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó.

- Einhorn, Á. (2022): Az idegennyelv-tanítás célja és tartalma a felsőoktatásban. In: Modern Nyelvoktatás 26. 3.4. szám. 6-26. <https://doi.org/10.51139/monye.2022.3-4.6.26>.
- Kóris, R., – Pál, Á., (2022): A hallgatói munka értékelésének újragondolása a hazai felsőoktatásban tanító szaknyelvoktatók körében végzett kérdőíves felmérés tükrében. Modern Nyelvoktatás 2022/1-2. <https://doi.org/10.51139/monye.2022.1-2>
- Kurtán, Zs. (2001): A szaknyelvoktatás tervezése nemzetközi kontextusban. In: Iskolakultúra (2001/8). Letöltve: 2023. június 20. forrás: http://real.mtak.hu/61042/1/EPA00011_iskolakultura_2001_08_079-086.pdf.
- Pál, Á. – Kóris, R. (2021a). Kihívások és perspektívák a hallgatói munka értékelésében: európai szaknyelvoktatók tapasztalatai a kényszertávoktatással kapcsolatban. Iskolakultúra, 31(6), <https://doi.org/10.14232/ISKKULT.2021.06.35>
- Pál, Á. – Kóris, R. (2021b): LSP teacher perspectives on alternative assessment practices at European universities amid the COVID-19 crisis and beyond. In: Chen, J. (szerk.): Universities amid the COVID-19 crisis and beyond. https://doi.org/10.1007/978-3-030-84067-9_24
- Sándor, E. – Szirtesné Kiss, Á. (2016): Kooperatív tanulás a szaknyelvoktatásban: egy módszertani kísérlet tapasztalatai. In: Módszertani kísérletek a nyelvoktatásban – motiváció és eredményesség. Budapesti Gazdasági Egyetem, Budapest, pp. 217-226.
- Veresné Valentinyi, K. (2011): Kérdőív a szaknyelvoktatás hatékonyságának javításáról a SZIE gödöllői karain. In: Fata, I. – Veresné Valentinyi, K. (szerk.): Szaknyelv és Szakfordítás. Tanulmányok a szakfordítás és a fordítóképzés aktuális témáiról 2010–2011. pp. 99–103.
- Veresné Valentinyi, K. (2011): Kérdőív a szaknyelvoktatás hatékonyságának javításáról a SZIE gödöllői karain. In: Fata, I. – Veresné Valentinyi, K. (szerk.): Szaknyelv és Szakfordítás. Tanulmányok a szakfordítás és a fordítóképzés aktuális témáiról 2010–2011. pp. 99–103.

Szerző(k)

Veresné Valentinyi Klára

ORCID: [0000-0002-5818-1129](https://orcid.org/0000-0002-5818-1129)

Dr. habil., PhD

egyetemi docens

Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem

Vidékfejlesztés és Fenntartható Gazdaság Intézet, Idegen Nyelvi Tanszék

A műre a Creative Commons4.0 standard licenc alábbi típusa vonatkozik: [CC-BY-NC-ND-4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/).

